

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 294/2008, kterým se zřizuje Evropský inovační a technologický institut

COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)

a k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o strategickém programu inovací Evropského inovačního a technologického institutu (EIT): přínos EIT pro inovativnější Evropu

COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD)

(2012/C 181/21)

Zpravodaj: **pan LEMERCIER**

Dne 13. prosince 2011 se Evropský parlament a dne 16. ledna 2012 Rada, v souladu s čl. 173 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 294/2008, kterým se zřizuje Evropský inovační a technologický institut

COM(2011) 817 final – 2011/0384 (COD)

a

návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o strategickém programu inovací Evropského inovačního a technologického institutu (EIT): přínos EIT pro inovativnější Evropu

COM(2011) 822 final – 2011/0387 (COD).

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 8. března 2012.

Na 479. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 28. a 29. března 2012 (jednání dne 28. března 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 123 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV celkově schvaluje postup Komise ohledně Evropského inovačního a technologického institutu (EIT).

1.2 Souhlasí s hlavním obsahem doporučení Komise, jež se zakládají na konzultacích s různými subjekty tohoto nástroje, posouzeních dopadu a na údajích z provedených experimentů.

1.3 EHSV si je vědom zpoždění Evropské unie v oblasti spolupráce, sdílení znalostí a sblížení špičkových výzkumných a vzdělávacích ústavů, a proto považuje proces zahájený Komisí za pozitivní.

1.4 Vzhledem ke globalizaci výzkumu a rozhodujícímu významu inovací ve výrobě je toho názoru, že je třeba podpořit excelenci.

2. Souvislosti

2.1 Evropský inovační a technologický institut (*European Institute of Innovation and Technology* – EIT) byl založen v roce 2008.

2.2 EIT vznikl na návrh Komise a Rady přijatý dne 22. února 2006 a byl zřízen v rámci Lisabonské strategie pro posílení růstu a tvorbu pracovních míst v Unii.

2.3 Jeho hlavním cílem je dohnat evropské zpoždění v oblasti průmyslové politiky založené na technologických inovacích, a podpořit tedy součinnost mezi základním výzkumem, výzkumem a vývojem a inovujícím průmyslovým využitím v Evropě, zejména pro malé a střední podniky.

2.4 EIT si jakožto centrum excellence přeje stát se stěžejním místem inovací, výzkumu a růstu v Unii. Za tímto účelem se funkčně a geograficky sblíží s vysokoškolskými, výzkumnými a inovačními institucemi.

2.5 Tato koncepce se velmi podobá koncepci, kterou přijal *Massachusetts Institute of Technology* (MIT), jenž pracuje na horizontálním propojení všech tří sektorů.

2.6 V červnu 2008 byla sídlem řídicího střediska zvolena Budapešť.

2.7 Institut nefinancuje přímo jednotlivé projekty. Přispívá z 25 % na financování decentralizovaných znalostních a inovačních společenství⁽¹⁾.

2.8 Tato znalostní a inovační společenství složená z vysokých škol, podniků a výzkumných ústavů pracují společně na inovačních projektech a spolu s nejrůznějšími partnery z řad místních podnikatelů a inovátorů přispívají na financování místních projektů do výše 75 %.

2.9 V prosinci 2009 byla vybrána první tři znalostní a inovační společenství s centry ve Francii, Německu, Spojeném království, ve Švýcarsku, v Itálii, Španělsku, Nizozemsku, Švédsku, Finsku, Maďarsku, v Belgii a v Polsku.

3. Návrhy Komise

3.1 V této souvislosti se EIT musí stát referenčním a atraktivním místem pro vysoké školy, výzkumné instituce, podniky z oblasti vědy a výzkumu, a zvláště inovující malé a střední podniky, které jsou rovněž hlavními tvůrci kvalifikovaných pracovních příležitostí a nových povolání.

3.2 S cílem dále zlepšit dopad a podnítit inovace v nových oblastech společenských výzev bude EIT postupně rozšiřovat své portfolio znalostních a inovačních společenství v průběhu rámcového programu pro financování výzkumu pro období let 2014–2020.

3.2.1 Pokud se týká přidělených rozpočtových prostředků, budou podléhat kontrole a o životaschopnosti toho či onoho znalostního a inovačního společenství v konečném důsledku rozhodnou konkrétní výsledky.

3.2.2 Cestou postupného zřizování nových znalostních a inovačních společenství EIT zajistí, aby byly řádně zohledněny poznatky získané během předchozích kol činnosti a aby byla nová znalostní a inovační společenství zřizována pouze v oblastech, kde existuje jasný inovační potenciál a špičková excelence, o níž se lze opřít ve snaze přilákat potřebné kompetence a financování.

3.3 V období let 2014–2020 budou proto nová znalostní a inovační společenství zřízena ve dvou vlnách, tj. po třech nových znalostních a inovačních společenstvích v letech 2014 a 2018, což bude spolu s již existující trojicí celkem devět znalostních a inovačních společenství (to se rovná zřízení 40 až 50 center společného umístění v celé EU).

3.4 S oporou v pevných vědeckých a výzkumných základech mohou sdružovat subjekty ze světa odborné přípravy, výzkumu a inovací.

Všechna společenství mohou mobilizovat investice a dlouhodobé zapojení podniků, napomoci novému technologickému rozvoji a podnítit sociální inovace:

- jedno znalostní a inovační společenství pro výrobní odvětví s přidanou hodnotou;
- jedno znalostní a inovační společenství pro řetězec zásobování potravinami;

— jedno znalostní a inovační společenství pro inovace pro zdravý život a aktivní stárnutí;

— jedno znalostní a inovační společenství pro bezpečné společnosti čelící zrychlené digitalizaci hospodářství;

— jedno znalostní a inovační společenství, jež umožní nalezení nových metod pro oblast udržitelného průzkumu, těžby, zpracování, recyklace a nahrazování;

— jedno znalostní a inovační společenství zaměřené na městskou mobilitu.

3.5 Vytvoření decentralizovaných znalostních a inovačních společenství, která budou v místě – jistě na regionální úrovni – seskupovat potenciální partnery, se jeví jako náležitá odpověď na výzvy, kterým Unie čelí. Protože se ukázalo, že není možné v rozumných (tedy krátkých) časových lhůtách harmonizovat systémy výzkumu, odborné přípravy a výroby jednotlivých členských států, což jsou otázky související se subsidiaritou, přináší tato společenství konkrétní řešení, jak tento problém vyřešit a nabídnout nový model politiky pro rozvoj průmyslu a služeb.

3.6 Samostatnost, jaké se znalostní a inovační společenství mají těšit při náboru a v organizačních i finančních otázkách, umožní snazší vyhledávání nekompetentnějších a nejmotivovanějších výzkumných pracovníků a měla by napomáhat získávání zkušeností a mezinárodní spolupráci, jak má Komise v úmyslu.

4. Obecné a konkrétní připomínky

4.1 **Celková struktura** navržená Komisí je inovativní a slibná. Výbor by rád připomněl své předchozí stanovisko⁽²⁾ ke zřízení Evropského technologického institutu, neboť se domnívá, že jeho obecné připomínky jsou zcela platné ještě dnes.

4.2 Pokud jde o **rozpočet**, Výbor se domnívá, že vzhledem k počtu znalostních a inovačních společenství, jež bude třeba zprovoznit, a vzhledem k trvání programu znamená rozpočet přidělený Komisí prakticky stagnaci, či dokonce relativní snížení objemu finančních prostředků do roku 2020; přitom EIT představuje střednědobě i dlouhodobě udržitelnou cestu růstu pro evropské malé a střední podniky, růstu bohatého na inovace a pracovní příležitosti, jehož rozvoj je třeba v nejslibnějších oblastech povzbudit.

4.3 **Struktura financování** znalostních a inovačních společenství je zcela zřejmým přínosem, neboť pouze 25 % poskytuje EIT a zbytek ve výši 75 % musí poskytnout partnerské podniky, malé a střední podniky, výzkumná střediska, veřejné či soukromé subjekty zapojené do tohoto projektu. Svou pružností tato struktura umožňuje urychlit proces získávání poznatků a přechodu od základního k aplikovanému výzkumu, od inovací k podávání patentů a zakládání či rozvoji podniků, které uvádějí inovace na trh.

⁽¹⁾ Anglicky *Knowledge and Innovation Communities (KIC)*.

⁽²⁾ Úř. věst. C 161, 13.7.2007, s. 28.

4.4 Navíc budou mít místní iniciativy v členských státech k dispozici výrazný manévrovací prostor.

4.5 **Struktura řízení** znalostních a inovačních společenství a pravidelná obměna jejich členů jsou nezpochybnitelné přednosti. Výbor souhlasí s koncepcí rozvoje EIT a domnívá se, že za účelem vyšší účinnosti je třeba zachovat nezávislost a samostatnost znalostních a inovačních společenství a posuzovat jejich práci podle dosažených výsledků.

4.6 Jedním ze zajímavých bodů této dvouúrovňové struktury bude snazší uvádění inovujících patentů a výrobků vzešlých z těchto znalostních a inovačních společenství na trh.

Vzhledem k urychlující se globalizaci, jež oslabuje tradiční průmyslová odvětví, EHSV zastává názor, že koncept „excellence“ v oblasti odborné přípravy i výroby je hodnotou, která má budoucnost a která představuje účinný nástroj konkurenceschopnosti.

4.7 V Unii více než kdy dříve vytvoří přidaná hodnota inovujících výrobků či služeb – v rámci udržitelného rozvoje – kvalifikovaná pracovní místa a zamezí relokačním do zemí s lacinou pracovní silou.

4.8 EHSV poznamenává, že existuje relativní soustředění znalostních a inovujících společenství. Výbor by si přál, aby bylo vyvinuto zvláštní úsilí zaměřené na navázání vazeb s laboratořemi, podniky a výzkumnými ústavami v co nejvyšším možném počtu členských států, a došlo tak k rozšíření kreativního potenciálu a lidských i technologických zdrojů znalostních

a inovujících společenství, a nebyla prohloubena nerovnováha v oblasti výzkumu a špičkové odborné přípravy mezi členskými státy. Současně připomíná, že se zapojilo více než 200 partnerů ze všech členských států.

4.9 EHSV zvláště souhlasí se zavedením diplomů s označením EIT, které usnadní mobilitu výzkumných pracovníků a rozvoj podniků a malých a středních podniků mimo region jejich původu.

4.10 EHSV si přeje, aby ústavy, podniky a potenciální partneři obdrželi co nejvíce informací, a mohli tak podpořit vznik znalostních a inovačních společenství v hlavních oblastech uvedených ve strategii Evropa 2020 a zapojit se do nich.

K dosažení tohoto cíle musí EIT co nejdříve zajistit těmto tématům širokou publicitu, aby podnikům a potenciálním partnerům umožnil sestavit jejich partnerské projekty.

4.11 EHSV si je vědom neochoty, či dokonce protitlaku, které se mohou projevovat ve stávajících vnitrostátních institucích, a proto vyzývá Komisi, aby podpořila jejich obsáhlý dialog s EIT, aby došlo k vytvoření součinnosti, jakou Výbor považuje dlouhodobě za nevyhnutelnou.

Zejména vyzdvihuje obavy osob odpovědných za výzkumné ústavy a vzdělávací instituce v souvislosti s poklesem jejich rozpočtů ve prospěch znalostních a inovačních společenství.

V Bruselu dne 28. března 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON